

Landstingsstyrelsen
Hälso- och sjukvårdsnämnden

Styrningen av landstingets FoU-verksamhet

Landstinget ska enligt hälso- och sjukvårdslagen medverka vid finansiering, planering och genomförande av forskning inom hälso- och sjukvården. Forskning, utveckling och utbildning är strategiskt viktiga områden för landstingets personalförsörjning och för att kunna fullfölja sitt ansvar att bedriva regionsjukvård. I landstingsplanen uppger fullmäktige att forskning är en grundförutsättning för att landstinget ska kunna fortsätta bedriva hälso- och sjukvård av hög kvalitet. Fullmäktige anger bland annat att landstinget tillsammans med Umeå universitet ska arbeta med att ge forskningen och utbildningen de bästa förutsättningarna. Enligt fullmäktige behövs det också nya vägar för att finansiera forskning m.m.

Revisorernas granskning visar att varken landstingsstyrelsen eller hälso- och sjukvårdsnämnden har utvecklat former för att styra och följa upp FoU-verksamheterna inom deras ansvarsområden. En svårighet i styrningen av FoU-frågorna är att ansvaret för FoU-frågorna är splittrade mellan landstingsstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden. Nedan återger vi några av granskningens viktigaste iakttagelser.

- Landstingsstyrelsen ansvarar för staben för forskning och utveckling (FoU-staben) som är en strategisk funktion och som ska stödja hela landstingets FoU-verksamhet. En betydande majoritet av landstingets FoU-verksamhet genomförs på enheter som ligger inom hälso- och sjukvårdsnämndens ansvarsområde. Mellan landstingsstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden finns inga överenskommelser eller liknande som reglerar på vilket sätt FoU-staben ska ge stöd till hälso- och sjukvårdsnämndens verksamheter. Inte heller har det gjorts någon inventering av vilket behov som verksamheterna har av FoU-stöd. I granskningen framkommer att medarbetare i landstinget uppfattar att det är otydligt om vem som har ansvar för vad, vem som har rätt att ta beslut, var man ska vända sig för stöd m.m. när det gäller FoU-frågor.
- Landstingsstyrelsens styrning och kontroll av FoU-staben är ytterst begränsad. För FoU-staben saknas bland annat strategiska mål och en skriftlig uppdragsbeskrivning. Även landstingsstyrelsen uppföljning av FoU-staben är svagt utvecklad. Inte heller på tjänstemannanivå,

2017-11-09

inom FoU-staben, finns det en tillräcklig systematik för att styra och följa upp verksamheten.

- Hälso- och sjukvårdsnämndens styrning och kontroll av FoU-frågorna inom nämndens ansvarsområde är för svagt utvecklad. I huvudsak hanteras frågorna på tjänstemannanivå utan inblandning från nämnden.

Flera av dem som intervjuats under granskningen har uppgett att landstingets FoU-verksamhet i stor utsträckning styrs via landstingets avtal med staten (s.k. ALF-avtalet) och det regionala avtal som landstinget har med Umeå universitet om läkarutbildning m.m. Enligt intervjuerna är också överenskommer, krav m.m. från andra organisationer såsom Norrlandstingens regionförbund, Sveriges kommuner och landsting, Vetenskapsrådet och Socialstyrelsen styrande för landstingets FoU-verksamhet. Av granskningen framgår att forskningen m.m. i landstinget till stor del genomförs och finansieras i samarbete eller på uppdrag av externa aktörer. En slutsats från granskningen är att landstingsstyrelsens och hälso- och sjukvårdsnämndens styrning och uppföljning av FoU-verksamheten är allt för begränsad mot bakgrund av den komplexa miljön med flera olika intressenter.

Granskningen uppmärksammar också att landstingsstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden inte beaktat rekommendationer som revisorerna lämnade år 2016 med anledning av att det inte är möjligt för styrelsen eller nämnden att överlåta till Universitetssjukvårdsstyrelsen att besluta i frågor för verksamheter inom deras ansvarsområden (nr 16/2016). Enligt det avtal som landstinget har med staten ska Universitetssjukvårdsstyrelsen besluta om bland annat:

- Vilka basenheter i landstinget som ska vara universitetssjukvårdsenheter.
- Fördelning av statliga medel i landstinget.
- Avtal med andra landsting i enlighet med det statliga avtalet.
- En verksamhetsplan med mål för forskning och utbildning, särskilt viktiga områden, strategiska satsningar och aktiviteter

I den tidigare granskningen framförde revisorerna att en kommunal styrelse eller nämnd endast fick delegera till sitt arbetsutskott, en ledamot eller till anställd inom kommunen. I den tidigare granskningen rekommenderade revisorerna styrelsen och nämnden att genomföra en juridisk utredning med syfte att klargöra hur styrelsen och nämnden kunde göra för att följa både kommunallagen och det s.k. ALF-avtalet. I avvaktan på en utredning rekommenderade revisorerna att styrelsen och nämnden införde en rutin som innebar att Universitetssjukvårdsstyrelsen lämnade förslag till beslut till behörig nivå i

2017-11-09

landstinget som kunde fastställa beslutet. Denna granskning visar att någon juridisk utredning ännu inte är genomförd.

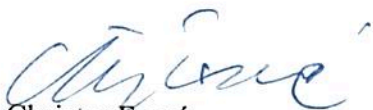
Rekommendationer

Med anledning av granskningens resultat lämnar vi följande rekommendationer till landstingsstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden:

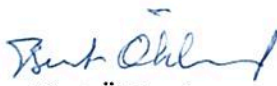
- Utred hur FoU-verksamheten i landstinget och inom styrelsens och nämndens ansvarsområden bör fördelas, styras och kontrolleras. Mot bakgrund av att en betydande majoritet av landstingets FoU-verksamhet genomförs bland hälso- och sjukvårdsnämndens verksamheter är det angeläget att hitta en modell som innebär att nämnden har förutsättningar att ha kontroll över att verksamheterna får tillräckligt stöd m.m.
- Bered förslag till FoU-policy för beslut av fullmäktige. Förslaget till policyn bör bland annat innehålla uppgifter om styrelser och nämnders ansvar för FoU-verksamheten samt om inriktning och övergripande mål.
- Inventera verksamheternas behov av FoU-stöd.
- Med utgångspunkt av fullmäktiges beslut om ansvar, inriktning och mål säkerställa en tillräcklig styrning och kontroll av FoU-verksamheten inom sina ansvarsområden.
- Genomför en juridisk utredning i syfte att säkerställa att landstingsstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden på korrekt sätt hanterar beslut med koppling till Universitetssjukvårdsstyrelsen.
- Besluta om en strategi i syfte att stärka förmågan att attrahera externa intressenter att finansiera landstingsdriven forskning.

Vid revisorernas överläggning den 9 november 2017 beslöt revisorerna enhälligt att ställa sig bakom slutsatser och rekommendationer i detta missiv. Missiv och underliggande rapport (nr 04/2017) lämnar revisorerna för yttrande till landstingsstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden. Yttrande med uppgifter om verkställda och planerade åtgärder ska lämnas till revisionskontoret senast den 2 mars 2018.

För landstingets revisorer

Christer Fessé
Ordförande

Bert Öhlund
Vice ordförande